

Матеріали Міжнародної
науково-практичної
інтернет-конференції
молодих дослідників

2025

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ: СУЧАСНИЙ ВИМІР

Суми

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації
КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Запорізький національний університет
Мукачівський державний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Казахський національний університет імені аль-Фарабі (Алмати, Казахстан)
Gdacska Wyższa Szkoła Humanistyczna (Gdansk, Polska)
University of Cape Coast (Cape Coast, Ghana)
Telavi State University named after Jacob Gogebashvili (Telavi, Georgia)

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ: СУЧАСНИЙ ВИМІР

INNOVATIONS IN SCIENCE: MODERN DIMENSION

*Матеріали Міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції молодих дослідників*

*Proceedings of International
Scientific and Practical Internet Conference of Young Researchers*

Суми 2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 4 від 25 квітня 2025 р.)*

Редакційна колегія:

М. Бойченко – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
С. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
О. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Г. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
І. Кежковська – кандидат педагогічних наук (Польща)
С. Коваленко – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Ю. Кузьменко – доктор педагогічних наук, доцент (Україна)
А. Минбаєва – доктор педагогічних наук, професор (Казахстан)
Т. Мчедлурі – доктор біологічних наук, професор (Грузія)
С. Овусу – доктор філософії зі здоров'язбереження (Гана)
О. Огієнко – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Н. Осьмук – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)
Л. Сущенко – доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Т. Тамарашвілі – доктор історичних наук, професор (Грузія)
К. Пасько – кандидат філософських наук, доцент (Україна)

I-66 Інновації в науці: сучасний вимір: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих дослідників (10 квітня 2025 року, м. Суми). – Суми: ФОП Цьома С.П., 2025. – 262 с.

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих дослідників «Інновації в науці: сучасний вимір», що розкривають теоретичні та практичні основи розвитку інноваційних процесів в науці.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення результатів інноваційного наукового пошуку молодих дослідників.

The collection presents the proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference of Young Researchers «Innovations in Science: Modern Dimension», which reveals the theoretical and practical foundations of the development of innovative processes in science.

The conference is held on the initiative of the Department of Pedagogy, Special Education and Management of Sumy RIPPE to discuss the results of innovative research of young scientists.

Матеріали конференції подано в авторській редакції / The conference proceedings are presented in the author's edition

УДК 001.895(082)

© Колектив авторів, 2025
© ФОП Цьома С.П., 2025

Ночовна Наталія, Мякушко Надія, Рябокінь Наталія ЕТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНОЇ СФЕРИ	74
Овсієнко Кароліна CONCEPTUAL METAPHOR AS A TOOL OF COMMUNICATIVE STRATEGY IN POLITICAL DISCOURSE OF THE RUSSIAN- UKRAINIAN WAR IN THE SPEECHES OF U.S. POLITICAL LEADERS	76
Омельченко Юрій ІСТОРІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТУ.....	79
Орлова Єлизавета, Мирончук Наталія ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	81
Павленко Ірина ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ: ОГЛЯД ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ	84
Пасько Катерина АРТ-ТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ У РОБОТІ З ТРАВМОЮ	87
Погорєлова Наталія ВПЛИВ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕПРЕСИВНОГО ДОСВІДУ	90
Пономаренко Вадим ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ	93
Предик Аліна, Стьопіна Людмила ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЧАТ-БОТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	95
Прокопенко Дар'я ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ЛОГОПЕДІЇ	98
Ряжських Олег ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СОЦІОТЕХНІЧНЕ ЯВИЩЕ	101
Савко Яна, Фенчак Любов ПРОЦЕС УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	103
Самілик Валентина ІНТЕГРАЦІЯ ЕВОЛЮЦІЙНОГО ВЧЕННЯ У ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ	106

Савко Яна, Фенчак Любов
(Мукачеве, Україна)

ПРОЦЕС УПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

У тезах розкрито суть процесу впровадження педагогічних інновацій в освітній простір. Окреслено мету інноваційного навчання як досягнення якісної освіти, здатної забезпечити умови для самореалізації особистості. Проаналізовано труднощі реалізації інноваційних ідей у навчальному процесі та охарактеризовано сучасний стан інноваційної діяльності в освіті, який поєднує теоретичний і практичний компоненти. Виокремлено основні етапи життєвого циклу інновацій, визначено роль педагога як рушійної сили інноваційного поступу, а також зміст і складники його інноваційного потенціалу. Підкреслено значення інноваційних технологій у початковій школі, які забезпечують адаптацію молодших школярів до викликів сучасного світу.

Ключові слова: педагогічні інновації, інноваційний процес, інноваційний потенціал педагога, інноваційні технології, освітній простір, життєвий цикл інновацій, початкова школа.

Інноваційні технології швидко увійшли в усі галузі нашого життя. Ідея втілення інноваційних технологій в навчання передбачає досягнення мети високоякісної освіти, тобто освіти конкурентноздатної, спроможної забезпечити кожній людині умови для самостійного досягнення тієї чи іншої цілі, творчого самоутвердження у різних соціальних сферах.

Однак інноваційність, як дидактичний засіб чи система, має при цьому втілитися у навчальні предмети. Реалізація ідеї створення інноваційних курсів і уроків виявляється не дуже легкою. Ідея втілення інноваційних технологій в навчання стала останнім часом предметом інтенсивних теоретичних та практичних досліджень. Її теперішній етап характеризується як емпіричною спрямованістю – розробкою та проведенням учителями інноваційних уроків різних профілей, так і теоретичною – створенням та вдосконаленням інноваційних та інтегрованих курсів, у ряді випадків поєднуючих численні предмети, вивчення яких передбачено навчальними планами. Інноваційні технології дають можливість, з одного боку, показати учням «світ у цілому», подолавши дисциплінарну розрізненість наукового знання, а з іншого – звільнений за рахунок цього навчальний час використовувати для повноцінного здійснення профільної диференціації у навчанні.

Нововведення (інновації) не виникають спонтанно, а постають результатом системних наукових пошуків, аналізу, узагальнення педагогічного досвіду. Стрижнем інноваційних процесів в освіті є упровадження досягнень психолого-педагогічної науки в практику, вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного та іноземного педагогічного досвіду.

Рушійною силою інноваційної діяльності є педагог як творча особистість, оскільки суб'єктивний чинник є вирішальним під час пошуку, розробки, упровадження і поширення нових ідей. Творчий викладач, учитель, вихователь має широкі можливості і необмежене поле для інноваційної діяльності, оскільки на практиці може експериментувати і переконуватися в ефективності методик навчання, коригувати їх, здійснювати докладну структуризацію досліджень навчально-виховного процесу, пропонувати нові технології та методи навчання. Основна умова такої діяльності – інноваційний потенціал педагога (Островська, 2021).

Інноваційний потенціал педагога – сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, який виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність. Наявність інноваційного потенціалу педагога визначають наступні чинники:

- творча здатність генерувати нові ідеї;
- високий культурно-естетичний рівень, освіченість, інтелектуальна глибина і різнобічність інтересів;
- відкритість особистості педагога новому і сприйняття різних ідей, думок, поглядів, концепцій, що базується на толерантності особистості, гнучкості та широті мислення.

Інновації конкретизуються як у цілісній конструкції педагогічного процесу, так і у кожному конкретному його елементі:

- цільова складова впливає на структуру і зміст навчального плану та програми як окремої дисципліни, так і усього комплексу навчальних дисциплін, орієнтує на певний прогнозований педагогічний результат;
- змістова складова впливає на зміст та структуру як окремих навчальних дисциплін, так і на освіту в цілому;
- оцінна складова впливає на зміст, методи, форми контролю і оцінювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Здійснивши аналіз науково-педагогічних досліджень, нами з'ясовано, що впровадження інновацій розгортається за такою логікою:

1. виникнення – відбувається теоретична розробка нововведення та організується інформаційно-роз'яснювальна робота;
2. засвоєння – здійснюється апробація нововведення у одному або декількох навчальних закладах та діагностика результатів;
3. насичення – якщо результат інноваційного проекту позитивний, відбувається широке упровадження інновації в масову педагогічну практику;
4. рутинізація – інновація перетворюється у звичайну норму, традицію;
5. криза – нововведення повністю вичерпує свої можливості, а його результати можуть погіршуватися;
6. фініш – інновація завершує своє існування, на її зміну приходять інші нововведення (Савка, 2023).

Дослідники стверджують, що інноваційну діяльність можна вважати ефективною, якщо нововведення пройшло всі стадії вище викладеного «життєвого циклу».

Сьогодні в початковій школі впроваджується багато інноваційних технологій, серед яких виділяють наступні групи: технології особистісно-орієнтованого навчання й виховання; традиційні педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів; педагогічні технології на основі підвищення ефективності управління та організації навчального процесу; педагогічні технології на основі дидактичного вдосконалення навчального матеріалу (Коберник, 2017).

Таким чином, основною метою використання інноваційних технологій є підготовка молодших школярів до життя в сучасному світі. Вони передбачають цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Островська, М. (2021). Інноваційне середовище в початковій школі. *Наукове видання (монографія) Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II*. Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф.Ракоці II. ТОВ «РІК-У», 288 с.

2. Коберник, Г., Матвієнко, А. (2017). Використання інноваційних технологій у початковій школі. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/ukr-turkmen_visnuk/2017_1/14.pdf
3. Савка, Я.А., Фенчак, Л.М. (2023). Інноваційність як важлива ознака сучасної освіти. *Нова українська школа: стратегія розвитку особистості: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції* (27 вересня 2023 р.) за заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: МДУ. 94-95.

Самілик Валентина

(Глухів, Україна)

ІНТЕГРАЦІЯ ЕВОЛЮЦІЙНОГО ВЧЕННЯ У ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ

У публікації розглядається важливість освітнього компонента «Еволюційне вчення» у процесі підготовки майбутніх учителів біології. Окреслено основні поняття еволюційної біології, що повинні бути освоєні учнями 9 класів, зокрема еволюція, фактори еволюції, популяція як одиниця еволюції, мутаційний процес, природний добір, адаптації, мікроеволюція, макроеволюція та антропогенез. Пропонується ефективний підхід до навчання через інтеграцію теоретичного матеріалу з практичними завданнями, що стимулюють критичне мислення, творчість та пізнавальну активність.

Ключові слова: еволюція органічного світу, еволюційне вчення, майбутні вчителі біології, професійна підготовка, методи навчання.

У модельній навчальній програмі з біології для закладів загальної середньої освіти зазначено, що одним із вагомих складників очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів 9 класів є розуміння таких понять, як: еволюційна біологія, еволюційна ідея, еволюція, популяція як одиниця еволюції, фактори (чинники) еволюції, мутаційний процес, ізоляція, боротьба за існування, природний добір, дрейф генів, міграції, популяційні хвилі, адаптації, мікроеволюція, видоутворення, дивергенція, конвергенція, паралелізм, аналогічні органи, гомологічні органи, рудименти, атавізми, біологічний прогрес, біологічний регрес, макроеволюція, РНК-світ, прокаріоти, еукаріоти, антропогенез. Здобувачі освіти мають бути готовими пояснити основні положення сучасної теорії еволюції; різні погляди на виникнення життя на Землі; етапи еволюції людини; різноманіття організмів як результат еволюції. Також мають уміти наводити приклади

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>